

2- وصیت

۲- وصیت

وصیت به عدم فروش ثلث املاک و خرج درآمد آن برای حسینیه

۷۵۹. مرحوم پدرم در وصیت نامه نوشته ثلث املاک را در حسینیه خرج نمایند و حق فروش اصل را ندارند و اوصیای پدرم به مفاد وصیت پدرم با نظارت اوقاف وقت عمل نمودند و ۲/۳ حق الارث باقی مانده را من که وارث منحصر بودم بهره برداری کردم، درختان و مرکبات مورد ثلث از اثر آفت سراسری منطقه به مرور زمان خشک شده اند و املاک وقفی مورد وصیت فاقد درآمد شده اند، حال اداره اوقاف و اوصیا همه ساله از من طبق سند و سوابق تقاضای درآمد ثلث دارند در فرض مذکور آیا من مدیون پرداخت ثلث هستم یا خیر؟

جواب: در فرض سؤال اگر اتلاف مورد وقف مستند به شما نباشد و در نگهداری آن از ناحیه شما افراط و تفریطی صورت نگرفته باشد ضامن پرداخت ثلث نیستید و اگر نزاعی در بین باشد باید در محاکم قضائی حل و فصل شود.

وصیت به وقف ثلث اموال

۷۶۰. همسر اینجانب به موجب وصیتنامه وصیت می کند که خانه مسکونی خود و عیالم را بعد از فوت وقف مسجد شهداء نمودم و پس از تنظیم به من گفت امضاء کن من هم که سواد ندارم و متوجه نشدم که سهم اینجانب را که سند مالکیت دارم نیز وقف می کند لذا ذیل وصیتنامه را انگشت زدم. اکنون بفرمائید آیا وقف محقق شده با اینکه خانه محل سکونت اینجانب است و تصرف مسجد نداده ام دوم اینکه آیا شوهرم حق داشته است که وصیت کند: سهم خانه عیالم را نیز وقف کردم، سوم اینکه برادر آن مرحوم می گویند این وصیت است و چون زائد بر ثلث است من قبول ندارم و سهم خود را می خواهم و در این بین برادر شوهرم نیز فوت می شود که او دارای زن و بچه است و من و شوهرم بچه نداریم.

تقاضا دارم حکم شرعی را ذیلاً بنویسید که وقف صحیح است یا نه؟ مسجد شهداء هم حقی دارد یا اینکه ثلث را باید به نماز و روزه اختصاص دهم برای خدا حکم شرعی را بیان کنید تا به وظیفه عمل کنم.

جواب: در فرض مرقوم تمام خانه مذکور حکم وقف ندارد ولی بر وصی واجب است تمام سهم میت از خانه را با فرض اینکه کسی با او در این خانه شریک است مطابق وصیت وقف مسجد نماید، مگر اینکه سهم میت از این خانه از ثلث ترکه او زیادتر باشد که در این صورت به مقدار ثلث ترکه باید وقف نماید مگر اینکه همه ورثه اجازه بدهند و مابقی ترکه علی ما فرض الله میان ورثه او تقسیم می شود و در صورتی که یکی از ورثه بعد از مورث فوت کرده باشد سهم الارث او به ورثه می رسد و تا به وصیت عمل نشود تقسیم ترکه جایز نیست و اگر به نماز و روزه قضا وصیت نکرده باشد واجب نیست برای او نماز و روزه قضا انجام دهید.

وصیت به وقف سود اموال

۷۶۱. شخصی وصیت نموده اموالش در دست فرزندان باشد و سود حاصل آن را وقف روضه خوانی سید الشهداء نموده آیا این مورد شامل تمام اموال نامبرده می شود یا فقط ثلث مال حق وقف و وصیت را داشته؟ ضمناً وارثین وقفنامه و وصیتنامه پدرشان را امضاء نموده اند.

جواب: وقف مزبور صحیح نیست، و حکم وصیت را دارد که در ثلث ترکه نافذ است و در زائد بر ثلث موقوف است با اجازه ورثه، و چنانچه اجازه کرده باشند باید بر طبق آن عمل کنند و نمی توانند از اجازه خود بگردند.

وصیت به ملک وقفی

۷۶۲. آیا ملک وقف به ارث داده می شود یا خیر؟

ظاهراً شخصی وصیت نموده و در ضمن وصیت خود ملک وقفی را به ارث داده است حال سؤال اینجاست که آیا این وصیت نامه صحیح است یا باطل و بر فرض بطلان آیا تمام وصیت نامه باطل است یا همان مقدار که ملک وقف را وصیت نموده است؟

جواب: وقف به ارث نمی رسد و وصیت نسبت به وقف صحیح نیست و نسبت به غیر وقف مانع ندارد و باید عمل شود.

وقف معلق به موت، در حکم وصیت

۷۶۳. شخصی املاک خویش را در زمان حیات وقف نموده در خیرات و مبرات صرف شود و بعد از یکسال قبل از قبض و تحویل و تحول در مرض موت شفاهاً گفته اگر خواستید بفروشید مانعی ندارد، اولاً آیا وقف صحیح است یا نه و ثانیاً اینکه در مرض موت گفته بفروشید و در مورد فوق مصرف شود آیا نافذ است یا نه؟

جواب: در فرض سؤال وقف محقق نشده چنانچه مواردی را تعیین نموده حکم وصیت دارد.

وصیت برای حبس

۷۶۴. احتراماً، چون در باره نحوه اجرای تکالیف مربوط به محبوسات و اثلاث باقیه اشکالات شرعی و عملی به شرح زیر موجود است لذا سؤال مورد نظر را در نهایت اختصار به عرض می رساند:

الف: با عنایت به اینکه رهبر کبیر انقلاب رضوان الله تعالی علیه در استفتائیه مورخ ۱۳۶۶ درباره محبوسات مرقوم فرموده اند: «حبس ابد در احکام با وقف شریک است...».

اینک از محضران تقاضای پاسخ شرعی در موارد زیر را دارد.

چنانچه در وصیت نامه ای موصی ثلث دارائی خود را به صورت حبس مؤبد یا ثلث باقی جهت امور خیریه منظور کرده باشد ولی وصی فوت شده و یا در دسترس نباشد، از نظر شرعی تکلیف اموال محبوسه یا ثلث دائم چیست؟ و چه مرجعی بایستی به این امر رسیدگی نماید؟

اگر وصی مشخص و موجود باشد تکالیف او در مورد حبس ابد و یا ثلث دائم آیا قبول مفاد بند الف و ب فوق الذکر و موقوفه دانستن مورد وصیت و رعایت قوانین و مقررات اوقافی می باشد یا نه؟

چنانچه وصی در اجرای نظر موصی و حفظ منافع عمومی به موقع اقدام لازم به عمل نیاورد، چه شخص یا مقامی بایستی در این امر مداخله و تکلیف مورد ثلث را روشن و به جریان بگذارد.

جواب: (۱) لازم است طبق حبس و وصیت عمل شود و اگر وصی در دسترس نیست حاکم شرع اقدام می کند.

(۲) حکم همان است که در بند (الف) و بند (ب) نقل کرده اند. و اگر وصیت به حبس به نحو فعل باشد به این نحو که وصیت شده که حبس نمایند یا وصیت به نحو نتیجه باشد لکن منقطع الاول به این نحو که وصیت کرده که بعد از مردنش حبس باشد، وصی مورد وصیت را حبس می کند و اگر اقدام نکرده حاکم شرع عمل می کند.

وصیت به تبدیل به احسن نمودن ثلث

۷۶۵. شخصی ثلث خود را زمین قرار داد. گفته باید باقیات صالحات بماند. نسل اول طبق وصیت عمل کرد، اما نسل بعدی بر اثر اختلاف سلیقه و تعدد متولی طبق وصیت نمی تواند انجام وظیفه کنند آیا حضرتعالی اجازه می فرمائید که زمین مزبور را تبدیل به احسن برای مراکز علمی و یا مؤسسات دینی از مسجد و غیره مصرف کنند جواب شرعی را مرقوم فرمائید. و السلام

جواب: تغییر و تبدیل آن جایز نیست.